

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

філософського факультету

Комаха Л.Г.

«___» _____ 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ РЕЛІГІЙНОСТІ**

для студентів

галузь знань 03- Гуманітарні науки
спеціальність 031- Релігієзнавство
освітній рівень магістри
вид дисципліни вільний вибір студента

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	I
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: КОНОТОП Людмила Григорівна, д.ф.н., професор кафедри релігієзнавства

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Конотоп Л.Г., доктор філософських наук, професор кафедри релігієзнавства

Затверджено
«____» _____ 20__ р.
Зав. кафедри релігієзнавства
_____(Харьковщенко С.А.)
Протокол № __ від _____ 20__ року

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «____» _____ 201__ року №__
Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – ознайомити студентів із головними проблемами, що існують у соціумі в зв'язку з поширенням нових релігійних рухів і культів; забезпечення професійної підготовки студентів у сфері формування відповідних навичок та уявлень.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** головні етапи та характеристики філософського та релігійного процесів; основні релігієзнавчі теорії та методи і методики релігієзнавчих досліджень, у т.ч. діалектичний метод, міждисциплінарний та ін.; основні релігієзнавчі поняття та категорії; основи історико-філософської теорії.

Вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо нетрадиційних феноменів та явищ релігії, релігійних процесів та подій; застосовувати основні терміни, категорії і класифікації релігієзнавства в процесі аналізу новітніх релігійних і соціально-культурних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу, прогнозувати перспективи їх взаємовідносин із урахуванням особливостей перебігу релігійних процесів в умовах глобалізації;

Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно філософських, релігійних, культурних подій та явищ; використання іншомовних фахових релігієзнавчих інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «*Нетрадиційні форми релігійності*» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у I семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами релігієзнавчих досліджень у галузі містики, містицизму та езотерики, методологією та методикою їх дослідження. Визначаються предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрями та проблематика як сучасних, так і колишніх проблем «нетрадиційного знання». З'ясовуються соціокультурні засади виникнення та особливості функціонування нетрадиційних течій та рухів. Розглядаються принципи аналізу філософських і релігійних проблем. Пояснюються особливості функціонування нетрадиційних форм релігійності в соціумі – їх негативні наслідки.

4. **Завдання (навчальні цілі)** – ознайомити студентів з релігієзнавчими традиціями соціальної філософії й соціології; засвоєння студентами основ організації дослідження нетрадиційних рухів та течій; розвиток теоретично-практичного знання студентів у сфері аналізу сектантської діяльності (контент-аналіз, кейс-стаді та ін.).

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
ККод	Результат навчання			
	Знати:			
11.1	предмет, методи, теоретичні основи філософських і релігійних досліджень нетрадиційної релігійності	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
11.2	основну проблематику та діяльність представників нетрадиційних форм релігійності	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь	5
11.3	принципи методології релігієзнавчих досліджень у галузі діяльності сект	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
11.4	виявляти впливи найважливіших ідей нетрадиційної релігійності на сучасні філософські, релігійні, культурологічні й соціально-	Самостійна робота	Конспект першоджерел	6

	політичні вчення, теорії та концепції;			
11.5	головні аспекти проблем нетрадиційної релігійності в Україні й світі; визначати загальнокультурні контексти виникнення цього явища в конкретних суспільствах;	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота	5
11.6	проблематику нетрадиційної релігійності, історію її виникнення та розвитку, місце в системі культури; умови актуалізації людської сутності, зміни в ціннісних орієнтаціях особистості та ін.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження,	14
	Вміти:			
22.1	інтерпретувати та репрезентувати в ясній формі зміст та специфічні особливості нетрадиційної релігійності; пояснити специфіку її взаємодії з релігією	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
22.2	самостійно готувати учбові та учбово-методичні матеріали до учбового процесу; експлікувати значення та історію становлення найважливіших проявів нетрадиційної релігійності; використовувати отримані знання для розуміння соціально-історичних процесів, усвідомлювати причини виникнення глобальних проблем сучасності, усвідомлювати, викладати та критично осмислювати філософсько-релігієзнавчу проблематику.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, пояснення до конспекту першоджерел презентація самостійного дослідження,	10
22.3	користуватися в процесі аналізу головних проблем нетрадиційної релігійності базовими знаннями з історії культури, етики, естетики та ін.;	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій, письмова контрольна робота	10
12.4	здійснювати експертну оцінку мотивів, норм, положень мислителів, які орієнтуються на нетрадиційність;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
12.5	науково аналізувати проблеми та процеси релігійно-містичного плану в Україні, використовувати головні положення та методи гуманітарних, соціальних та економічних наук;	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій	5
22.6	готувати рекомендації та матеріали	Самостійна робота	Дискусії	5

	для консультацій представникам міжнародних релігійних організацій щодо діяльності нетрадиційних культур в Україні;			
	комунікація:			
33.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої релігієзнавчої літератури в підготовці до лекцій та семінарських занять	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді,	3
33.2	презентувати результати проведених релігієзнавчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	3
23.3	вести полеміку стосовно питань релігійних відносин в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом релігієзнавства.	Семінари	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
44.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з релігієзнавства, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	2
44.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язані із верифікацією результатів існуючих оприлюднених релігієзнавчих досліджень, та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
44.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених релігієзнавчих досліджень і пояснень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання *(необов'язково для вибіркових дисциплін)*

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання		+			
			+		
			+		

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Перша частина курсу присвячена загальнотеоретичним засадам дослідження містики і містицизму.

Друга частина курсу присвячена конкретним проявам та виявам нетрадиційної релігійності в світі.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт	Семестрова кількість балів
------------	----------------------------

		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Усна відповідь	Впродовж семестру	«3» x 7 = 21	«5» x 6 = 30
Доповнення, участь в дискусіях	Впродовж семестру	«1» x 1 = 1	«5» x 2 = 10
Самостійна індивідуальна робота	Узагальнення та інтерпретація результатів аналізу нетрадиційної релігійності.	«5» x 1 = 5	«10» x 1 = 10
Підсумкова контрольна робота		«6» x 1 = 10	«10» x 1 = 10
у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів ² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів			

Підсумкове оцінювання у формі екзамену: екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів. Що в загальному підсумку дає 40 балів.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до екзамену студент має здати всі самостійні роботи та конспекти. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою 24 балів для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Частина перша. Методологія дослідження нетрадиційних форм релігійності та причини їх виникнення й існування.				
1	Тема 1. Проблема класифікації й типології нетрадиційних форм релігійності.	2	2	20

2	Тема 2. Соціокультурні та психологічні основи існування нетрадиційних форм релігійності.	3		10
3	Тема 3. «Механізми» формування міфологічної, релігійної свідомості. Особливості переходу від міфу до релігії.	2	2	10
4	Тема 4. Соціальність і релігійність.	2		
5	Тема 5. Міфологічність і релігійність у сучасному світі.	2	2	
Частина друга. Конкретна діяльність нетрадиційних культів.				
6	Тема 6. Нетрадиційні релігії в європейських країнах.	2	2	20
7	Тема 7. Нетрадиційні релігії в пострадянських країнах.	2	2	20
8	Тема 8. Еклектичний характер нетрадиційних культів, їх особливості існування у США.	2		
9	Тема 9. Вияви та прояви нетрадиційної релігійності в культурі.	2		
10	Підсумкова контрольна робота		2	2
	ВСЬОГО	26	12	82

Загальний обсяг 120 год.¹, в тому числі:

Лекцій –26 год.

Семінарських занять – 12 год.

Самостійна робота -82

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Абаев Н.В. Концепция просветления в «Махаяне-шраддхотпада-шастре» // Психологические аспекты буддизма. – Новосибирск: Изд-во Новосиб. ун-та, 1991. - С. 11-33
2. Балагушкин Е.Г. Социально-политическая активность современных религиозно-мистических культов и организаций // Вопросы научного атеизма. Вып.38. М.: Изд-во МГУ, 1989. - С.269-296.
3. Басилов В.Н. Шаманство как ранняя форма мистицизма // Вопросы научного атеизма.- Вып.38. М: Изд-во МГУ, 1989. С.94-109.
4. Беме Я. Аврора, или Утренняя заря в восхождении. - СПб.: Алетія, 2000. - 414 с.
5. Бидерманн Г. Энциклопедия символов. - М.: Наука, 1996. - 335 с.
6. Бородин О.Р. Мистические культы и учения в Древнем Риме // Вопросы научного атеизма. - Вып.38. - М.: Изд-во МГУ, 1989. - С.71-94.
7. Бубер М. Дополнительные замечания к изображению хасидизма // М. Бубер Хасидские предания. - М.: Наука, 1997. - С.297-304.
8. Бубер М. Место хасидизма в истории религии // М. Бубер Хасидские предания. - М.: Наука, 1997. С.286-297.
9. Бубер М. Хасидские предания // М. Бубер Хасидские предания. – М.: Наука, 1997. – С.18 – 286.
10. Бубер М. Я и Ты. – М.: Мысль, 1993. -175 с.
11. Булгаков С.Н. Свет невечерний: созерцания и умозрения. - М.: Республика, 1994. – 415 с.
12. Вандерхилл Э. Мистики XX века. Энциклопедия.- М.: Мысль, 1998. - 528 с.
13. Васильев Л. Таинственные явления человеческой психики. - М.: Наука, 1964. - 184 с.
14. Введенский А.И. О видах веры в отношениях к знанию // А.И. Введенский Философские очерки. - Вып.1. – СПб., 1901. – С.149 – 212.
15. Введенский А.И. О мистицизме и критицизме в теории познания В.С. Соловьева// А.И. Введенский Философские очерки. - Вып.1. - СПб., 1901. – С.39 – 68.

16. Вер Р. Я. Беме сам о себе в изложении Р. Вера. Челябинск: Изд-во Челябинского ун-та, 1998. - 301 с.
17. Визгин В.П. Эпистрофический порыв: прошлое и настоящее // Вопросы философии. - 2000. - №3. – С. 145 – 154.
18. Витгенштейн Л. Философские исследования // J1. Витгенштейн Философские работы. - 4.1. - М.: Мысль, 1994. - С.75-321.
19. Вышеславцев Б.П. Сердце в христианской и индийской мистике // Вопросы философии. - 1990. - №4. – С.62 – 88.
20. Гаврюшин Н.К. Оккультное в русской и советской культуре // Вопросы философии. - 2000. - №3. – С. 143 – 145.
21. Гершензон М. Дух и душа. Биография двух слов // Наше наследие. 1993. №28. С.80-88.
22. Гроф С. Области бессознательного: опыт исследования ЛСД-терапии // Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности. - М.: Мысль, 1990. - С.437 – 455.
23. Гуго Сен-Викторский. О созерцании и его видах // Знание за пределами науки. М., 1996. С.304-311.
24. Гуревич П.С. Возрожден ли мистицизм? М.: Наука, 1984. – 302 с.
25. Гуревич П.С. Нетрадиционные религии на Западе и восточные религиозные культы. - М.: Знание, 1985. – 64 с.
26. Джемс У. Многообразие религиозного опыта. - СПб.: Алетейя, 1993. - 432 с.
27. Дионисий Ареопагит. Божественные имена // Мистическое богословие. Киев, 1991. - С. 13-95.
28. Задорожнюк И.Е. Антропологические основы современного мистицизма // Проблема человека в современной религиозной и мистической литературе. М.: Наука, 1988. – С.147 – 159.
29. Капранов С.Я. Некоторые подходы к понятию "мистика" // Вторые Тосчиновские чтения. Религиоведение и востоковедение: Материалы научной конференции. Санкт-Петербург, 17-19 февраля 2005.–Санкт-Петербург: Изд-во С.-Петер. ун-та, 2005.–С.239-243
30. Карсавин Л.П. Мистика и ее значение // Л.П. Карсавин. Малые сочинения. С-Пб., 1994. С.9-23.
31. Касавин И.Т. Этот тайный, странный мир // Психология религиозности и мистицизма: Хрестоматия.–Москва: АСТ, 2000.–С.292-332.
32. Кастанеда К. Искусство сновидения // Философия (сборник). [электронный ресурс]: библиотека в кармане 15. – DELTA-ММ Согр., 2002 2 электрон, опт. диск (CD-ROM).

Додаткова:

33. Климович А.Г. Религиозный мистицизм как философская проблема [автореферат]. [электронный ресурс]:
//http://www.atheism.ru/library/Klimovichag_1.phtml
34. Кимелев, Ю. А. Философия религии: Систематический очерк. /Ю.А.Кимелев. — М.: ИД «Нота Бене», 1998. — 424 с.
35. Конотоп Л.Г., Хромец В.Л. Головні характеристики містики: структура і зміст (в контексті релігійної антропології) – Антропологічні виміри езотеричної філософії. – Слов'янськ: Печатный двор, 2005. – С.67 – 101.
36. Конотоп Л.Г., Лещенко І.І. Російська традиція філософування кінця ХІх – початку ХХ ст.: Тенденції містики в мистецтві – Монографія. – Херсон: ПП Трифонов А.М., 2011. – 170 с.
37. Костецкий В.В. Человек в экстазе (опыт философского познания). Тюмень, 1996. – 254 с.
38. Кучеренко В.В., Петренко В.Ф., Россохин А.В. Измененные состояния сознания: психологический анализ // Вопросы психологии. -1998. - №3. - С.70-78.
39. Ладоренко О.О. Классическая еврейская мистика // Знание за пределами науки. - М.: Наука, 1996. - С.435 – 441.
40. Лубський, В.І., Лубська, М.В. Історія релігій: підруч. [для студ. вищ. навч.закл.] /В.І.Лубський, М.В.Лубська. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.

41. Лубський, В. І., Піддубна С. М., Горбаченко Т. Г., Лубська М. В. Філософія релігії: Навчальний посібник та хрестоматія.–К.: Університет економіки та права "КРОК", 2005.– 488с.
42. Радлов Э.Л. Мистицизм в современной философии // Новые идеи в философии. Вып. 5. С-Пб., 1913. С.35-64.
43. Рассел Б. Мистицизм и логика // Критический анализ методов исследования в современной буржуазной философии. - Наука., 1986. - С. 124-148.
44. Тейяр де Шарден, П. Божественная Среда // Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности. - М., 1990. - С. 106 – 146.
45. Тейяр де Шарден, П. Божественная Среда. - М.: Мысль, 1994. – 220 с.
46. Тиллих П. Динамика веры // П. Тиллих. Избранное. Теология культуры. - М.: Наука, 1995. – С.132 – 216.
47. Тиллих П. Теология культуры // П. Тиллих. Избранное. Теология культуры. М.: Наука, 1995. – С.236 – 396.
48. Тиллих П. Христианство и встреча мировых религий // П. Тиллих. Избранное. Теология культуры. М., 1995. С.396-442.
49. Ткачева А.А. Неоиндуистский мистицизм // Вопросы научного атеизма. Вып.38. - М., 1989. – С.128 – 147.
50. Трофимова М.К. Историко-философские вопросы гностицизма. М.: Наука, 1979. – 216 с. Додаткова:
51. Адо П. Плотин, или Простота взгляда.- М.: Мысль, 1991. – 140 с.
52. Аскольдов С.А. Сознание как целое. М.: б.и., 1918. – 54 с.
53. Бекк Р. Космическое сознание. Петроград, 1915. – 374 с.
54. Бен-Шломо Й. Введение в философию иудаизма. Иерусалим, 1994. – 105 с.
55. Бердяев Н.А. Самопознание. М.: Республика, 1990. – 336 с.
56. Бердяев Н.А. Философия свободного духа// Н.А. Бердяев. Философия свободного духа. - М.: Республика, 1994. - С. 14 – 230.
57. Бертельс Е.Э. Избранные труды. Т.3. М.: Наука, 1965. – 524 с.
58. Вандельфельс Б. Феноменология Эдмунда Гуссерля // Б. Вандельфельс Мотив чужого. – Минск: Пропилеи, 1997. – С.141 – 162.

Питання на іспит

1. Дати характеристику переваг чи недоліків наступних визначень – «нетрадиційні релігії», «релігійні культи», «псевдорелігії», «нові релігійні рухи», «альтернативні релігії», «деструктивні культи».
2. Розкрити головні ознаки нових релігійних організацій і культів.
3. Формування релігійних, ментальних характеристик спільноти в контексті соціальності.
4. Особливості переходу від міфології до релігії.
5. Три етапи існування релігії.
6. Причини виникнення нетрадиційної релігійності.
7. Особливості поширення нетрадиційної релігійності в країнах пострадянського простору.
8. Культурологічні та конфесійні джерела віровчень і обрядів нових релігійних організацій, нетрадиційних культів.
9. Особливості психології прибічників нетрадиційної релігійності.
10. Головні характеристики діяльності організацій з нетрадиційною релігійністю.
11. Містеріальні культи як одне з джерел нетрадиційної релігійності.
12. Проблема самоідентифікації та самореалізації людини в НР.